

HELSINKI

Tukikohta VI:7 ja 8 (Kontula)

1. maailmansodan aikaisten linnoiterakenteiden tarkastus ja kartoitus
lähivirkistysalueen maarakennustöiden yhteydessä 11.4., 29.4. ja 28.-29.8.2014 ja
8.9.2015

Helsingin kaupunginmuseo

Kulttuuriympäristöyksikkö
Markku Heikkinen

TIIVISTELMÄ:

Helsingin Myllypuron entisen lämpövoimalaitoskorttelin varastoalueen itäpuolelle rakennettiin uusi ulkoiluraitti Vuonnisenpolku kapeaa lähivirkistysalueen metsävyöhykettä pitkin pohjoisessa sijaitsevasta Kontulan kelkkapuistosta etelään Kehä I:lle. Raitti ylitti pohjoisosassaan kolme kertaa Kontulassa sijaitsevien 1. maailmansodan aikaisen tukikohta VI:n asemien 7 ja 8:n (Kontula, Klamintie) linnoitteet. Kahden haudan kohdalla ylitys toteutettiin silloilla ja yhdessä maavaraisena. Etelämpänä se ohitti pahoin tuhoutuneen tykkitie. Erilaisia jätteitä täynnä olevat kaivannot tyhjennettiin. Helsingin kaupunginmuseon tutkijat tarkastivat kohteita eri työvaiheissa ja dokumentoivat linnoitteet vuosina 2014-2015 ennen turvallisuuden takia tehtyä hautojen osittaista täyttämistä talvella 2015-2016.

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
PERUSKARTTAOTE	4
JOHDANTOKARTTA	5
1. JOHDANTO	6
2. TUTKIMUSHISTORIA JA LÄHDEAINEISTO	7
3. TUTKIMUSALUEEN RAJAUS JA KUVAUS	17
4. TUTKIMUSMENETELMÄT	18
5. HAVAINNOT	19
6. YHTEENVETO.....	33

LIITE 1	Karttaluettelo
LIITE 2	Kartat
LIITE 3	Digitaalikuvaluettelo
LIITE 4	Kuvataulut

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kohteen nimi: Helsinki, Tukikohta V:7 ja 8 (Kontula, Klamintie). 1. maailmansodan aikaisten linnoiterakenteiden tarkastus ja kartoitus lähivirkistysalueen maarakennustöiden yhteydessä 11.4., 29.4. ja 28.-29.8.2014 ja 8.9.2015

Kunta: Helsinki

Kylä: Vartiokylä (433)

Kaupunginosa: Mellunkylä 47

Kortteli: 9903

Tontti: 39

Kiinteistötunnus: 091-047-9903-0039

Osoite: Kontulan kelkkapuisto

Maan omistaja: Helsingin kaupunki

Mj-numerot: 1000011876 (VI:7)
1000011879 (VI:8)

Tutkimuksen laji: Tarkastus ja kartoitus

Kohteen laji: Puolustusvarustus

Kohteen ajoitus: Historiallinen

Peruskartta: 204307 (Yleislehtijako)
L4134E (TM35-lehtijako)

Kartoitusalueen sijaintikoordinaatit: ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatit: N = 6678362
E = 393672
Z = 39 m

ETRS-GK25 tasokoordinaatit: N = 6679490
E = 25504450
Z = 39 m

Helsingin erilliskoordinaatisto: P = 24 908
I = 57 255
Z = 39

Tutkimuslaitos: Helsingin kaupunginmuseo

Tutkija: Markku Heikkinen

Kenttätyöaika: 11.4., 29.4. ja 28.-29.8.2014 ja 8.9.2015

Tarkastusalueen laajuus: n. 14 000 m²

Valvonnan kustantaja: viranomaistyö ja Helsingin rakennusvirasto

Tutkimuskustannukset: 2100 euroa

Digitaalikuvat: HKM/Helsinki, Kontula 2014-2015:1–101

Aikaisemmat tutkimukset: **Laine, Sirkku 1996:** Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Helsingissä. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 1996:3.

Väisänen, Riikka 2011: Helsinki, Myllypuro. Ensimmäisen maailmansodan aikaisen tukikohta VI:n tykkipatteri BB10:n arkeologinen kaivaus ja dokumentointi 26.9.-8.10.2011.

Alkuperäinen raportti: Helsingin kaupunginmuseo

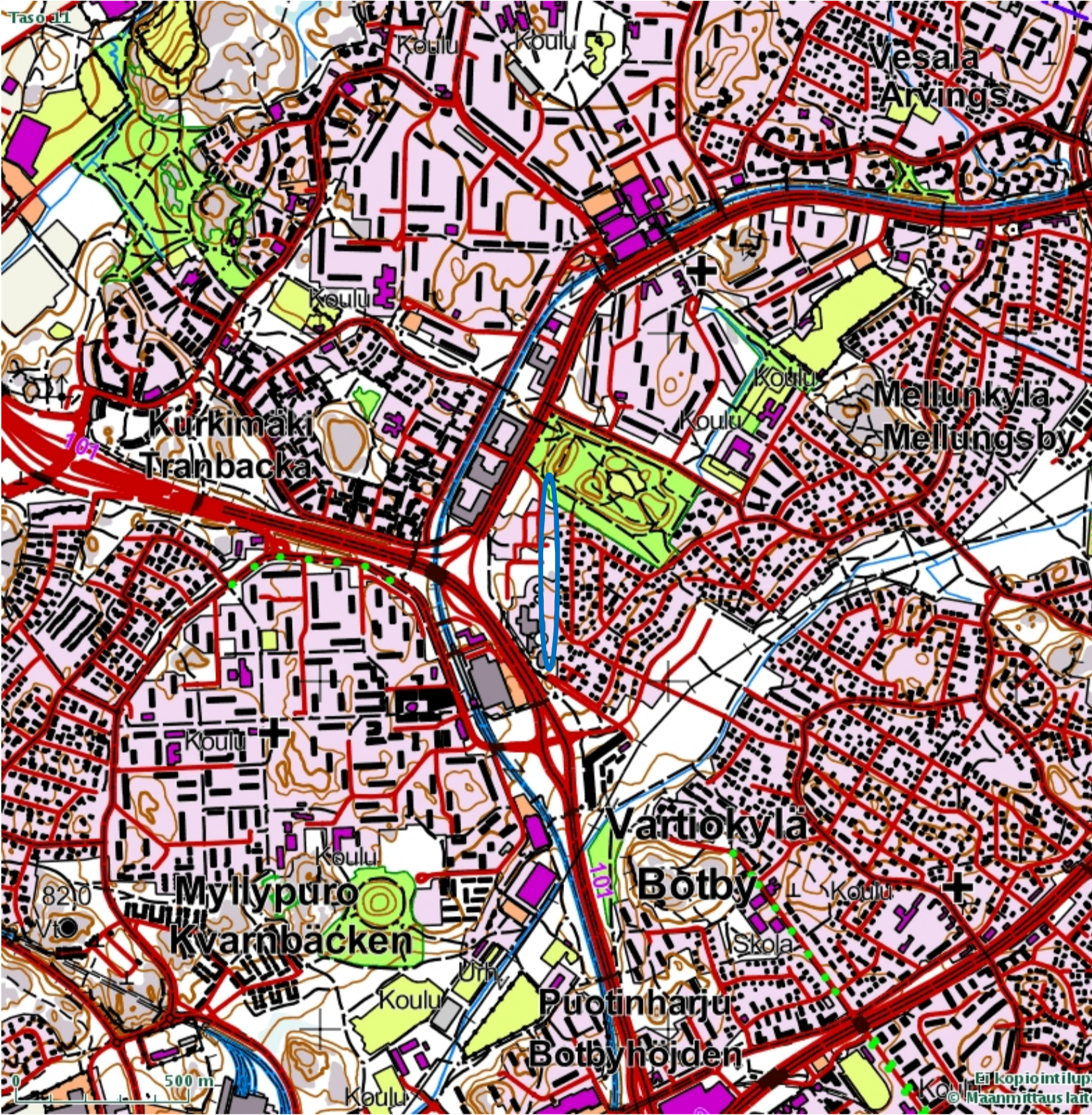
Kopio: Museoviraston arkisto, Helsinki

HELSINKI

Tukikohta VI:7 ja 8 (Kontula)

393000

394000

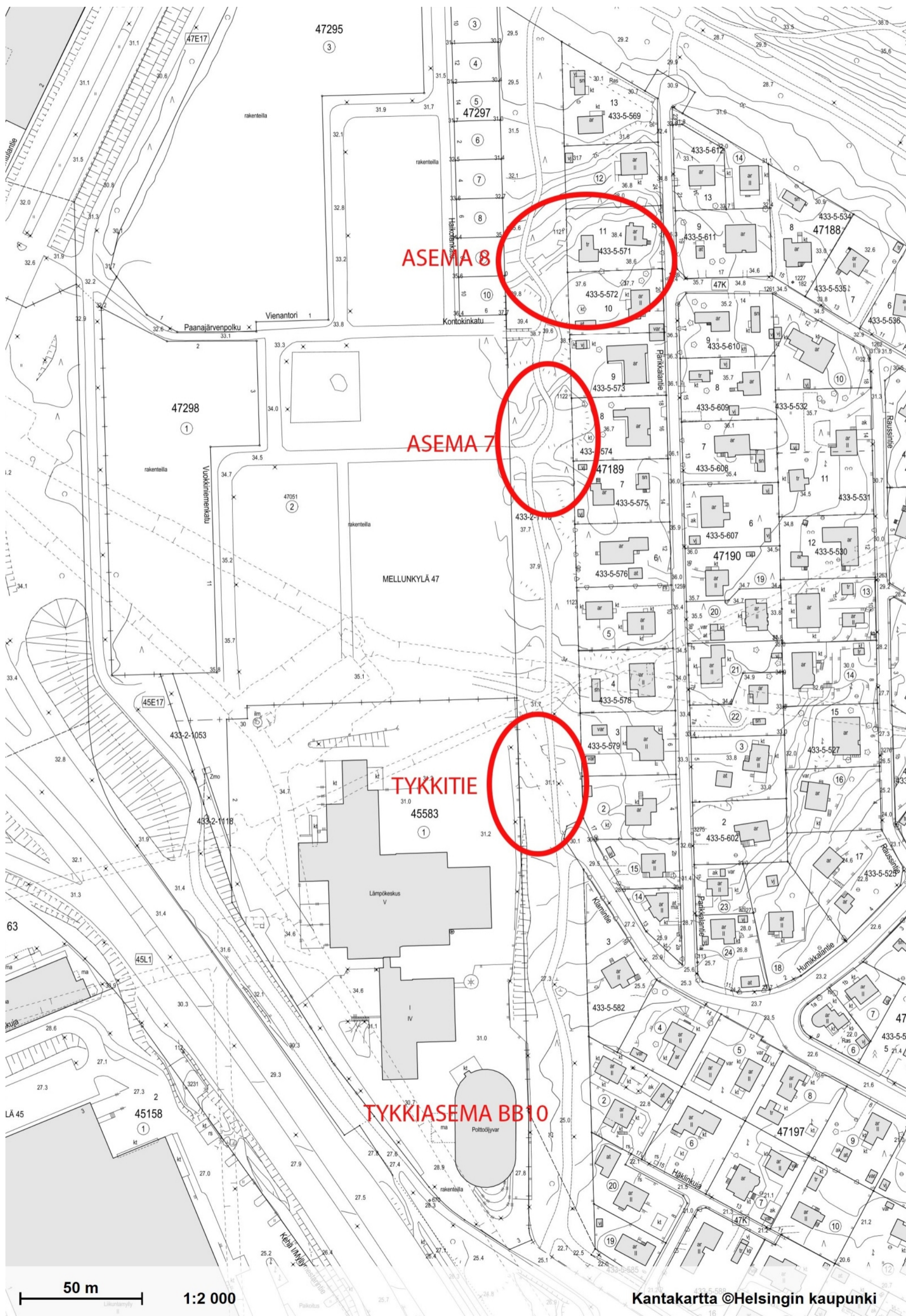
6679000

6678000

Mk 1:20 000

ETRS-TN35FIN

Valvonta-alue on ympyröity sinisellä.

1. Johdanto

Myllypuron lämpövoimalaitoskorttelin (kaupunginosa ja kylä: Mellunkylä ja osa-alue: Kontula) asemakaavaa laadittaessa todettiin kaavoitusalueella uuden asuntoalueen itäpuolelle kapean lähivirkistysalueen metsävyöhykkeen pohjoisosaan jäävän Helsingin maalinnoituksen 1. maailmansodan aikaisen tukikohta VI:n asemat 7 ja 8 (Kontula, Klamintie). Vuonna 2009 vahvistettuun asemakaavaan ne merkittiin sm-merkinnällä.

Syksyllä vuonna 2011 kaavaa ryhdyttäessä toteuttamaan Helsingin rakennusviraston katu- ja puisto-osaston konsultti Ramboll Finland Oy teki yhteistyötä kaupunginmuseon allekirjoittaneen tutkijan kanssa lähivirkistysalueeksi merkityn alueen läpi tulevan raitin, Vuonnisenpolun, linjan löytämiseksi, mikä vähiten vaikuttaisi linnoitteisiin. Lopullisissa suunnitelmissa kaksi eteläisintä linnoitteiden ylitystä päätettiin tehdä avokallioalueilla siltojen avulla ja pohjoisin leveän ja matalan maahan kaivetun haudan kohdalla maavaraisena.

Vuosina 2014-2015 länsipuolisen asuntoalueen esirakentamisen ja itse Vuonnisenpolun tekemisen yhteydessä kaupunginmuseon tutkija kävi tarkastamassa kohdetta muutamia kertoja. Tällöin todettiin kaivantojen vaativan kasvillisuuden runsasta raivaamista ja erilaisten jätteiden poistamista itse kaivannoista. Kaksi kallioon louhittua kaivantoa osoittautuivat tällöin yllättävän syviksi. Pohjoisin kaivanto poikkesi muista, sillä sen kallioon louhitussa länsiosassa oli betonoitu taisteluhauta. Itäosa oli maahan kaivettu hauta, joka oli nyt lähinnä loiva painanne. Jälkimmäinen osa jätettiin koskemattomaksi. Kaivantojen ollessa puhdistettuina kaupunginmuseon tutkijat kartoittivat ne syyskuussa 2015.

Kaupungin ohjatessa raitilla kulkua syvien kaivantojen luokse ne piti suojata putoamisvaaran takia. Niiden ympärille harkittiin aitoja, mutta korkeita aitoja olisi pitänyt pystyttää liian tiheästi ja paljon. Lopulta päädyttiin kaivantojen osittaisen täyttämiseen hiekalla ja tiettyjen osien aitaamista. Työ tehtiin talvella 2015-2016. Työn valmistuttua haudat valokuvattiin keväällä 2016.

Alueen tarkastukset ja dokumentoinnin 11.4., 29.4. ja 28.-29.8.2014 hoiti allekirjoittanut yksinään. Kohteita dokumentoitiin mittaamalla, valokuvaamalla ja muistiinpanoin. Työ tehtiin viranomaistyönä.

Tarkempi dokumentointi tehtiin 8.9.2015 allekirjoittaneen ja Heini Hämäläisen toimesta. Mittauksissa käytettiin pohjana Helsingin rakennusviraston aiemmin samana vuonna tekemiä mittauksia linnoitteista. Linnoitteet oli mitattu vanhaan Helsingin erilliskoordinaatistoon ja NN – korkeusjärjestelmään.

Kartoitusdokumentointi tehtiin Helsingin kaupunginmuseon toimesta Rakennusviraston kustantamana. Heini Hämäläinen piirsi kartat puhtaiksi. Allekirjoittanut käsitteli ja luetteloi kuvat ja kirjoitti raportin. Valokuvat tallennettiin Kaupunginmuseon erilliseen arkeologisten kuvien järjestelmään nimellä Helsinki, Kontula 2014-2015.

2. Tutkimushistoria ja lähdeaineisto

Pääkaupungin linnoittaminen

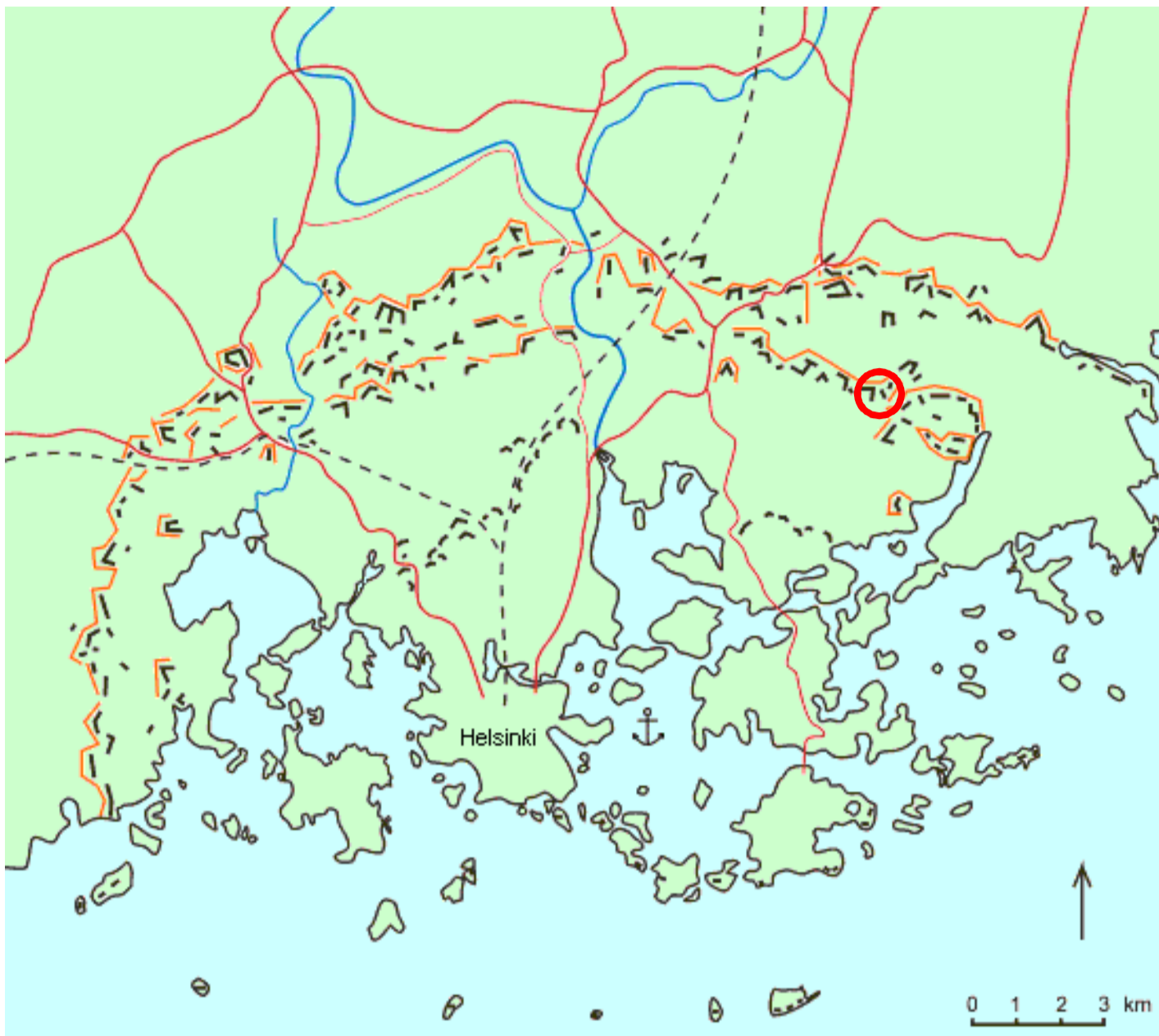
John Lagersted kirjoittaa pääkaupungin linnoittamisesta ja tutkimushistoriasta Espoon Ruukinrannan vuoden 2008 kaivausraportissa kattavasti:¹ *Pääkaupunkiseutu linnoitettiin ensimmäisen maailmansodan aikana 1914 – 1918. Linnoitteet olivat osa Venäjän silloisen pääkaupungin Pietarin puolustusjärjestelyjä. Viaporin linnoitus suojasi Helsingin Kruunuvuoren selällä ja Katajanokalla sijaitsevaa Venäjän Itämeren laivaston sotasatamaa. Maailmansodan aikana Viaporin linnoitusta laajennettiin siten, että se käsitti rannikkopattereista koostuvan meririntaman sekä kolme perättäistä maarintaman puolustusvyöhykettä. Nykyisin maarintaman linnoitteita on kolmen kunnan Helsingin, Espoon ja Vantaan alueilla. Pääkaupunkiseudun lisäksi varustettiin Suomenlahden ja Pohjois-Itämeren saaristo ja vesialueet rannikkotykkipattereihin ja miinakenttiin. Etelä-Suomen alueelle rakennettiin myös kenttälainnoituksia Hangosta Pohjois-Karjalaan saakka.*

Viaporin maarintaman ensimmäisen puolustusvyöhykkeen linnoitteita ryhdyttiin rakentamaan sodan syttyä elokuussa 1914 Helsingin Ruskeasuolle, Ilmalaan, Käpylään, Koskelaan ja Herttoniemeen. Varustukset olivat kenttälainnoitteita, joiden rakennusmateriaaleina käytettiin ladottuja kiviä, hiekkaa, maata ja puuta.

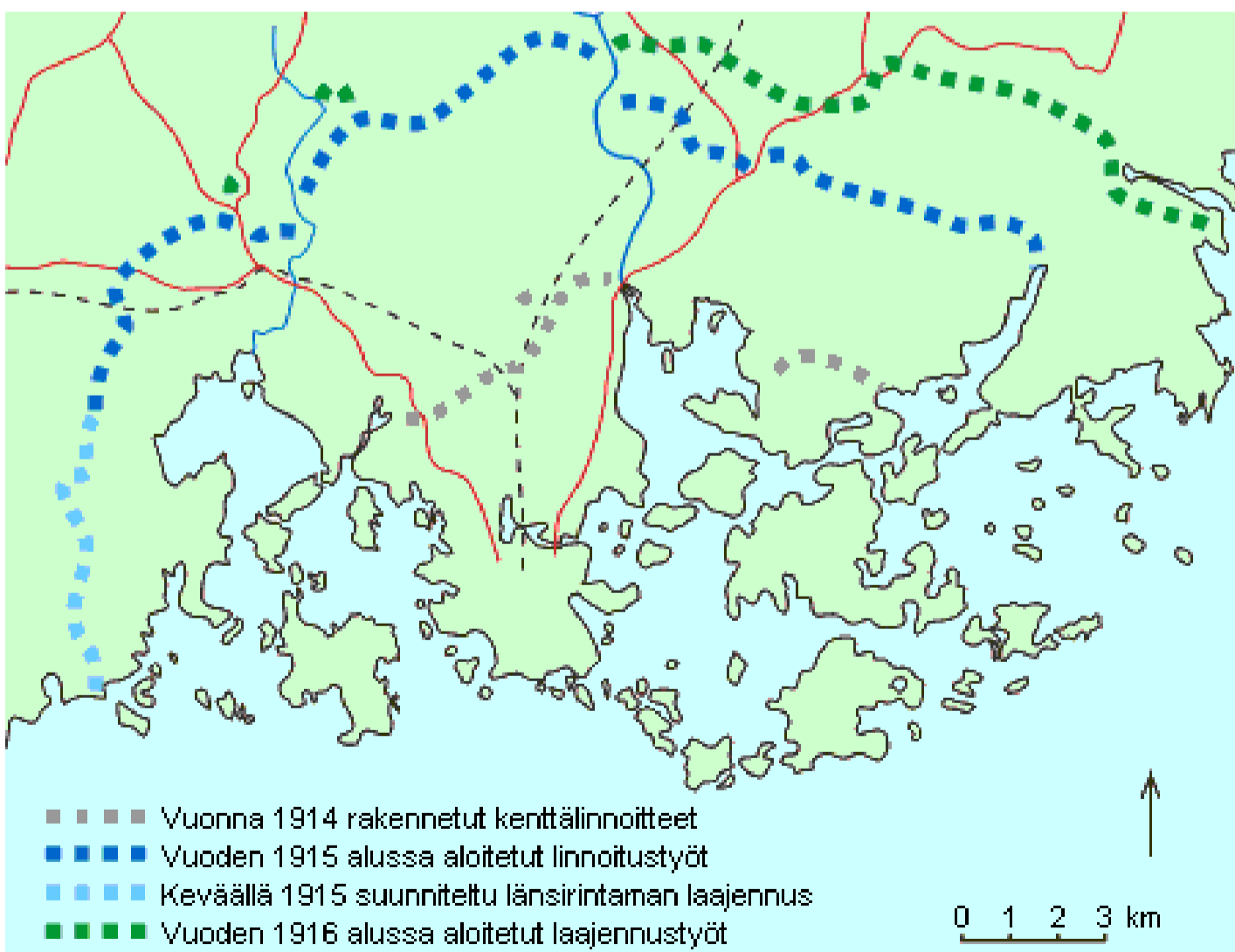
Saksalaisten hyökkäyksen viipyessä ja strategisten suunnitelmien muututtua vuoden 1914 loppupuolella, päätettiin pääkaupunki linnoittaa vahvemmin. Uusi puolustuslinja alkoi Laajalahdesta kulki Leppävaaran ja Mäkkylän kautta nykyisen Kannelmäen ja Pakilan kautta Tuomarinkylään ja Oulunkylään jatkuen Vantaanjoen länsipuolella Pukinmäen ja Viikin kautta Vartiokylään. Linnoituslaitteista tehtiin kestävämpiä. Varustuksia rakennettiin muuratuista kivistä ja osittain betonista. Puun lisäksi käytettiin tukimateriaaleina myös terästä.

Keväällä 1915 päätettiin linnoittaa myös alueita Laajalahdesta etelään nykyisessä Tapiolassa ja Westendissä. Vuonna 1916 ryhdyttiin itäistä rintamaosaa vahvistamaan linnoittamalla Malmi – Vuosaari väliset alueet ja vuonna 1915 aloitetun puolustuslinjan yhteyteen rakennettiin uusia linnoitteita. Tuli- ja tähystysasemat sekä suojahuoneet rakennettiin pelkästään betonista ja tukimateriaaleina käytettiin terästä. Taistelu- ja yhdysautojen tukemisessa käytettiin vielä toisinaan puuta, mutta betoni oli yleisin rakennusmateriaali.

¹ John Lagerstedt: Espoon, Ruukinranta, Suojahuone XXXVI:7. Ensimmäisen maailmansodan aikaisen suojahuoneen kaivaus ja dokumentointi 2008. Museovirasto.

Viaporin maa- ja merilinnoitus v. 1918. Valvontakohde on ympyröity. Linnoitteet on merkitty mustalla ja piikkilankaesteet oranssilla. Pohjakartta ja peitepiirros: Lagerstedt & Saari 2000: <http://www.novision.fi/viapori/vyohyke.htm>.

Krepost Sveaborgin maarintaman eri aikoina rakennettujen puolustuslinjojen ulkoreunat. Karttaan on merkitty tuon ajan tärkeimmät tiet punaisella sekä rautatie mustalla katkoviivalla.

Pääkaupunkiseudun linnoitustyömailla on arvioitu olleen noin 10.000 henkilöä töissä. Pääosan työvoimasta ovat muodostaneet suomalaiset miehet ja naiset, joille on maksettu työstä palkkaa. Sotatarviketeollisuuden käynnistyttyä Suomessa kunnolla, jouduttiin linnoitustöihin ottamaan väkeä pakko-otoilla palkkatöihin. Suomeen tuotiin myös kiinalaista vankityövoimaa, jonka osuutta linnoitustöissä on yleensä suuresti liioiteltu. Heitä tuotiin pääkaupunkiseudulle n. 2000 henkilöä ja he työskentelivät lähinnä metsätöissä Espoon, Sipoon ja Helsingin maalaiskunnan alueilla. Linnoitusten rakentamistahti hidastui maaliskuun vallankumouksen jälkeen 1917 mutta kokonaan linnoitustyöt loppuivat vasta keväällä 1918.

Sisällissodan aikana saksalaiset joukot lähestyivät Helsinkiä mm. rantarataa ja Turuntietä pitkin. Venäläiset joukot olivat tuolloin suurimmaksi osaksi poistuneet Suomesta ja punakaartilaiset olivat miehittäneet mm. läntisen rintamaosan varustuksia, joiden piikkilankaesteiden eteen saksalaiset ryhmittäytyivät 11.4.1918. Leppävaaran ja Mäkkylän asemissa käytiin vähäisiä taisteluita.

Sodan jälkeen pääkaupunkiseudun maalinnoitteet menettivät merkityksensä ja ne hylättiin. Linnoitteista purettiin kaikki hyödynnettävissä olevat materiaalit kuten puurakenteet, puhelinkaapelit sekä etenkin katettujen linnoituslaitteiden teräspalkkivahvistukset. Purkutöiden ajankohta ei ole selvillä tarkasti mutta se lienee tapahtunut pian linnoitteiden jäätyä tarpeettomiksi.

Mielenkiinto pääkaupunkiseudun ensimmäisen maailmansodan aikaisiin linnoitteisiin heräsi 1960-luvulla. Museovirasto, silloinen Muinaistieteellinen toimikunta, määritteli ne muinaismuistolain tarkoittamiksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi 1970-luvun alussa niiden historiallisen merkityksensä takia.

Maalinnoituksen tutkimushistoria

Linnoitusten ensimmäisen tiedossa olevan järjestelmällinen inventoinnin teki puolustusministeriön alainen Helsingin teollisuuspiiri, joka etsi tiloja kriisiajan sotatarviketeollisuudelle. Museoviraston edeltäjä Muinaistieteellinen toimikunta inventoi Helsingin, Espoon ja Vantaan linnoitteita 1966. Inventoinnin teki tutkija Tapani Ahvenisto. Kaj-Erik Löfgren inventoi pääkaupunkiseudun linnoitteet Museovirastolle 1973 ja teki vielä tarkastetun inventoinnin 1978 yhdessä tutkija Kati Heinämiehen kanssa. Museovirastolta vuonna 1979 ilmestynyt Ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitukset Helsingissä. Suojeluluettelo. (toim. Lasse Laaksonen) perustuu heidän tekemään työhönsä. FM Sirkku Laine inventoi Helsingin ensimmäisen maailmansodan linnoitteet uudelleen vuosina 1995–1996 Helsingin rakennusviraston teettämässä inventoinnissa.² Helsingissä linnoitteiden osainventointeja on tehty viime vuosina mm. Mustavuoressa, Pohjois-Haagassa ja Pikku-Huopalahdessa. Linnoitteiden kaivauksia/kartoituksia on tehty Konalassa, Malmilla ja Myllypurossa.

² Laine, Sirkku 1996. *Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Helsingissä*. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 1996:3.

Valvonta-alueen historia ensimmäisestä maailmansodasta lähtien

Valvonta-alueen tukikohta VI, asemat 7 ja 8 kuuluivat maalinnoituksen Itäiseen puolustuslohkoon. Ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitteet on nimetty siten, että roomalaiset numerot tarkoittavat tukikohdan numeroa. Tukikohdat numeroitiin idästä alkaen I-XXXVII vuonna 1915, kun lopullinen linnoitussuunnitelma valmistui. Roomalaisten numeroiden jälkeen tuleva tarkentava arabialainen numero tarkoittaa puolustusasemaa. Jälkimmäiset otettiin käyttöön 1960-luvulla, kun kiinnostus näitä linnoitteita kohtaan heräsi ja niitä ryhdyttiin tutkimaan.

Asemat 7-8 ovat sijainneet linnoitusvyöhykkeen taaemmassa varhemmin vuonna 1915 aloitetussa linjassa (kartat s. 11–12). Museoviraston muinaisjäännösrekistereissä asemasta 7 (Kontula, mj nro 1000011876) on seuraavanlainen kuvaus:

Ensimmäisen maailmansodan aikainen puolustusasema. Rakennusajankohta 1915-1918. Suurikokoinen kohde sijaitsee Parikkalantien kummallakin puolella suurimmaksi osaksi omakotitalojen tonttimailla. Kohteen länsiosassa, Klamintien itäpään pohjoispuolella on säilynyt kallioon louhittua ja osin maahan kaivettua hautaa sekä 3 x 2 m kokoinen, betoninen suojahuone, jonka katto on räjäytetty. Muu osa kohteesta on jäänyt tonttialueiden alle eikä siitä ole näkyvissä merkkejä maan pinnalle. Maan alla voi olla säilyneitä rakenteita.

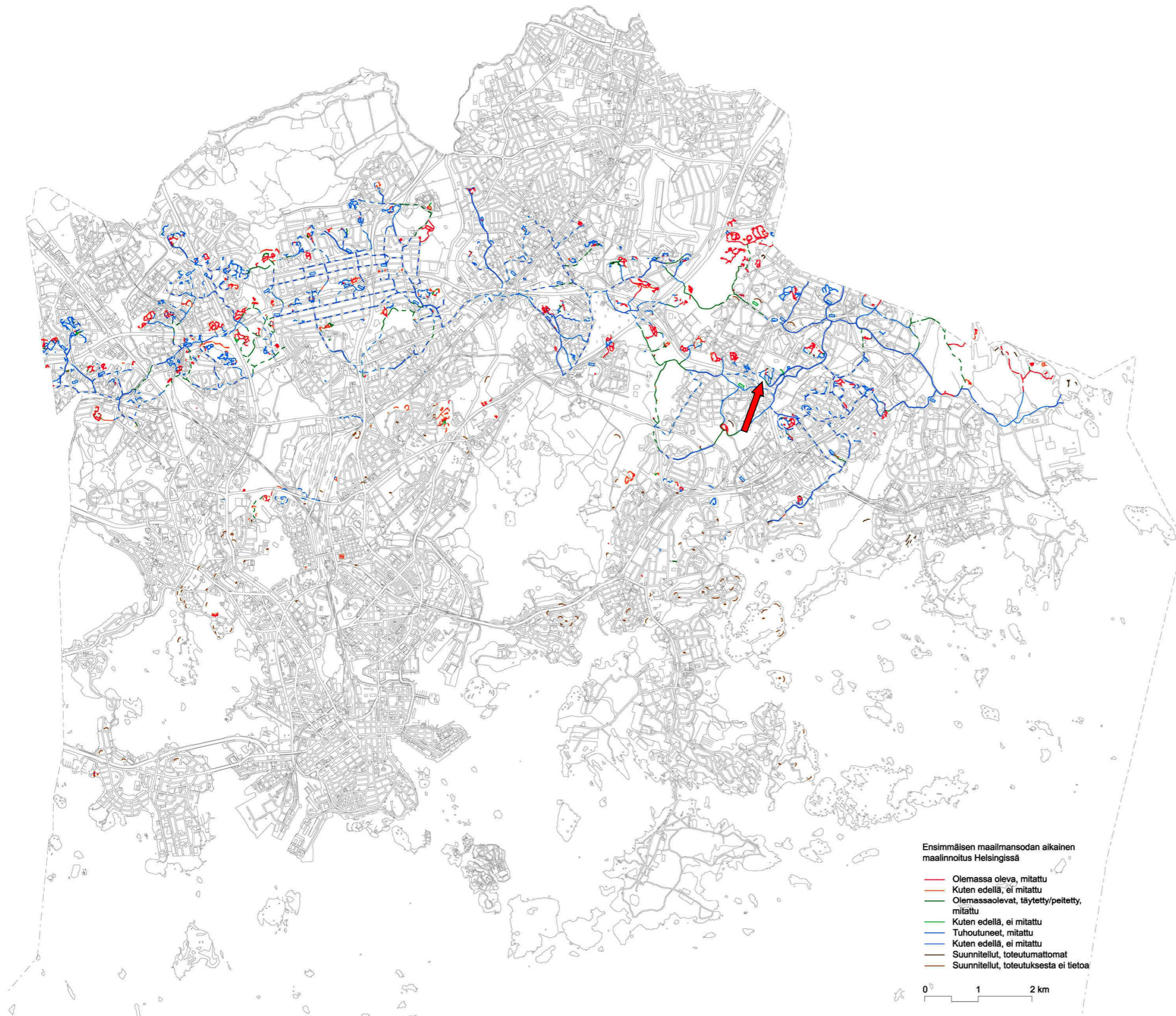
Museoviraston muinaisjäännösrekistereissä pohjoisemmasta asemasta 8 (Kontula, mj nro 1000011878) on seuraavanlainen kuvaus:

Ensimmäisen maailmansodan aikainen puolustusasema. Rakennusajankohta 1915-1918. Kohde sijaitsee suoja-alueella Kontulan lämpövoimalan kaakkoispuolella. Kohteessa on maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja, joita on tuettu osin betonilla. Yksi betoninen konekivääriasema ja kolme rakentamatonta kuoppaa. Suurin osa puolustusasemasta on tuhoutunut rakentamisen myötä.

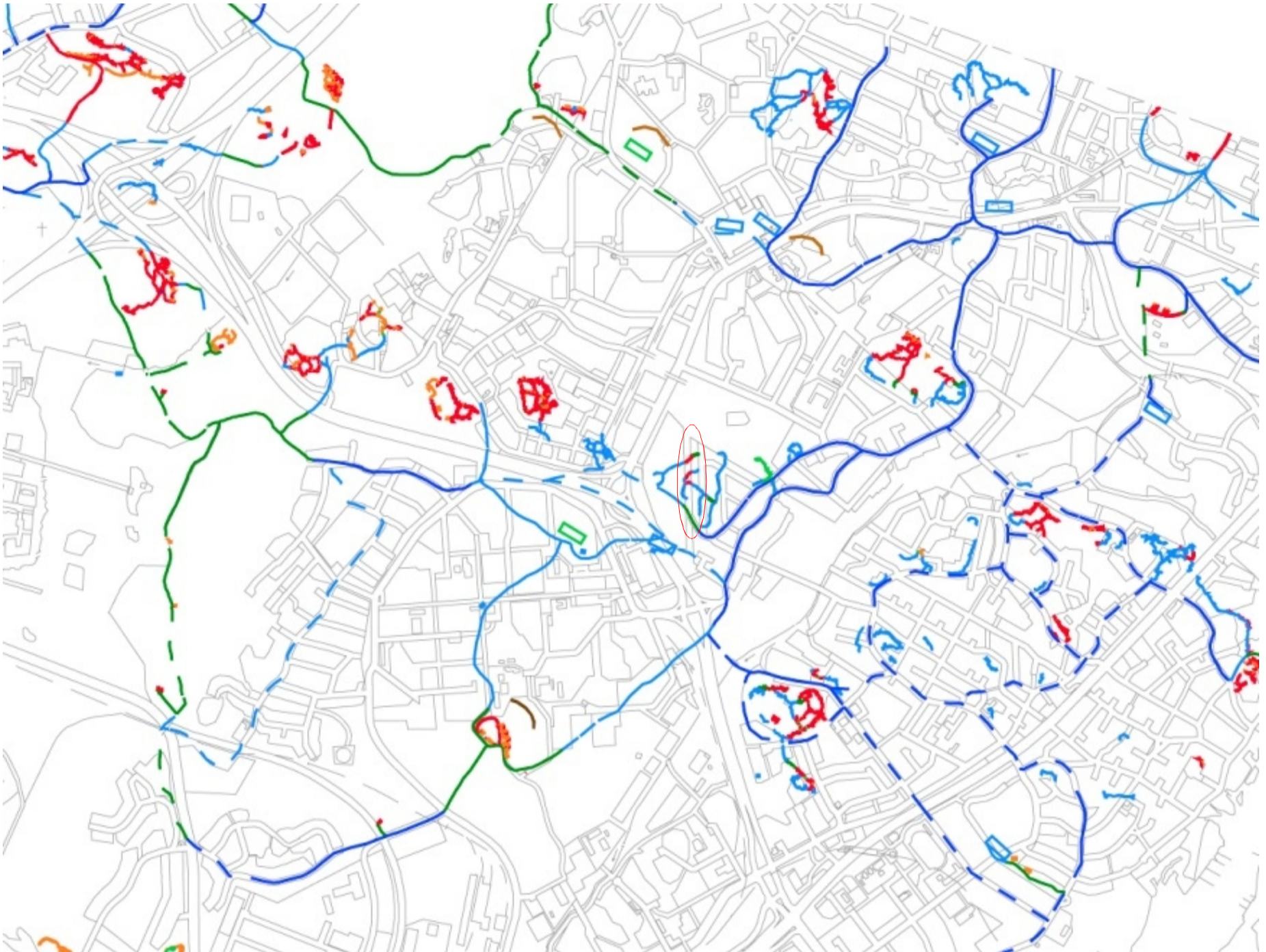
Ensimmäisen maailmansodan jälkeen linnoitteet jäivät paikoilleensa. Lähistön asukkaat ovat todennäköisesti enemmän tai myöhemmin poistaneet sieltä rakennustarvikkeiksi puu- ja metalliosia kuten tapahtui muuallakin.

Tutkimusalueen ympäristö oli 1930-luvulla metsäaluetta. Vuoden 1932 ortokuvassa näkyy vielä selvästi linnoitteet ja niiden eteläpuolella NW-SE – suuntainen tielinja (Klamintie), joka on luokiteltu tarkastusalueella Sirkku Laineen tutkimuksessa *olemassa oleviksi, peitetyksi* tykkitieksi. Tutkimusalueen itäpuolelle rakennettiin 1950-1960 –luvuilla omakotitaloalue. Alueen länsipuolelle rakennettiin vuonna 1964 Myllypuron voimalaitos tuottamaan kaukolämpöä Itä-Helsinkiin. Toinen vaihe valmistui 1967. Voimala on poistettu käytöstä ja alueella toimii nyt lämpökeskus. Voimalaitosrakennukset sijaitsivat alueen eteläosassa ja hiilivarastot ja muut varastoalueet pohjoisosassa. Lämpövoimalan eteläpuolelle lämpövoimalan laajennuksen yhteydessä Museovirasto tutki vuonna 2011 tykkipatterin BB10 (1000011943) Kehä I:n varrella kevyenliikenteenväylän itäpuolella.³

³Väisänen, Riikka 2011: Helsinki, Myllypuro. Ensimmäisen maailmansodan aikaisen tukikohta VI:n tykkipatteri BB10:n arkeologinen kaivaus ja dokumentointi 26.9.-8.10.2011.

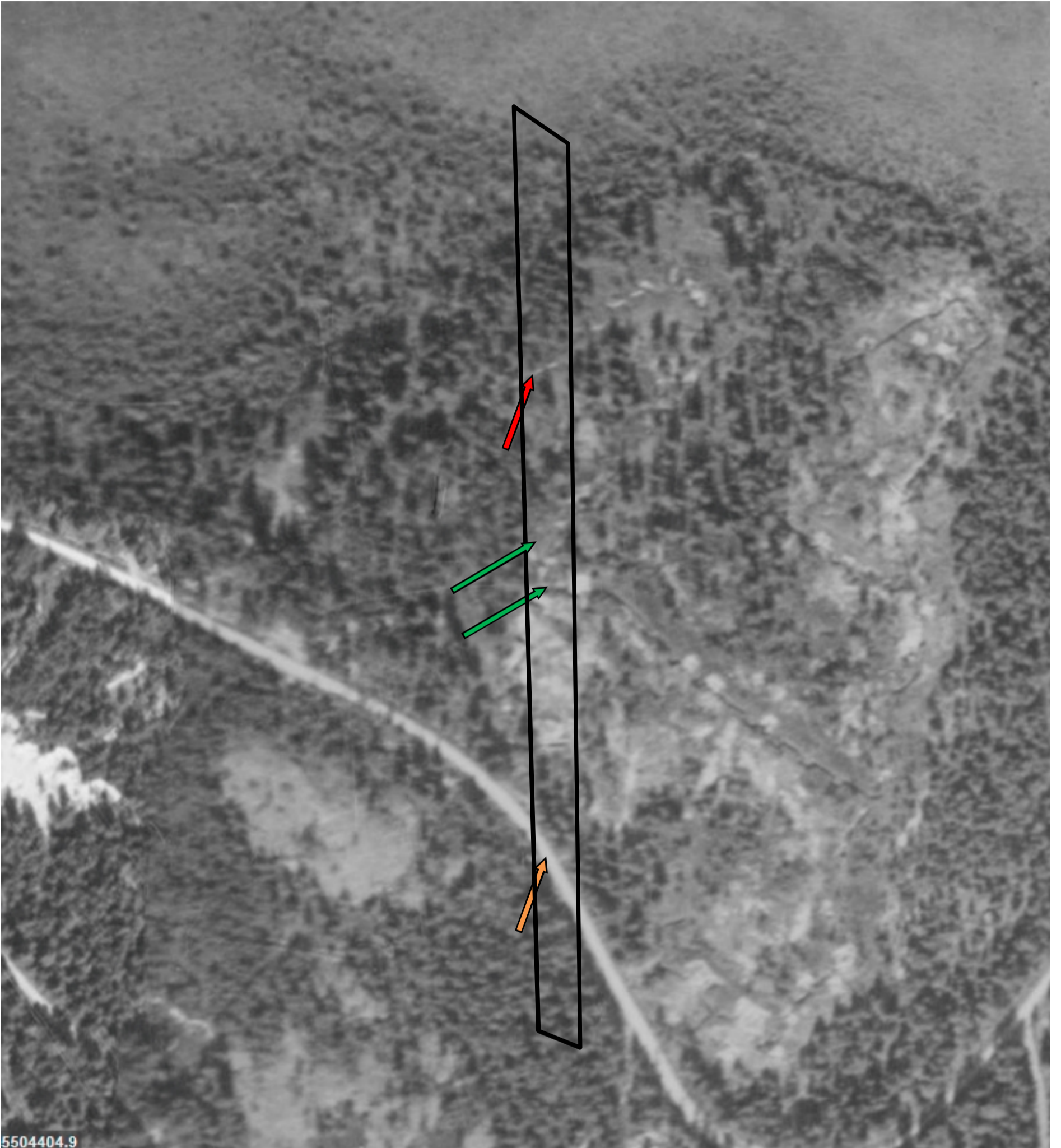
Helsingin 1. maailmansodan aikainen maalinnoitus. Sirkku Laineen inventointi linnoitteiden sijainneista, kunnoista ja mittauksista. Tukikohta VI, asemat 7-8 sijainti osoitettu nuolella. Kartta Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Tukikohta VI, asemien 7-8 valvonta-alue ympäröitynä. Yksityiskohta edellisestä kartasta. Valvonta-alueen kohteet on merkitty punaisella (olemassa oleva, mitattu) tai vaalean sinisellä (tuhoutunut, ei mitattu). Kartta Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Selitykset: **Olemassa oleva, mitattu.** **Olemassa oleva, ei mitattu.** **Olemassa oleva, peitetty.** **Olemassa oleva, ei mitattu.** **Tuhoutunut, mitattu.** **Tuhoutunut, ei mitattu.**

Tukikohta VI, asemat 7 ja 8, tykkitie ja tykkipatteri BB 10. Mustalla viivalla on rajattu Vuonnisenpolun alue eli lähivirkistysalue. Sirkku Laineen linnoitekartoitus Kaupunkimittauksen vuoden 2013 kantakartan päällä.

5504404.9

Linnoitteet vuoden 1932 ortokuvassa. Asemat 7 – 8 ja tykkitie.

Linnoitteet vuoden 2010 ortokuvassa. Asemat 7 – 8 ja tykkitie.

Vuonnisenpolun pohjoisosa ennen rakennustöitä. Asemat 7 ja 8. Kuva: Bing maps. Kuvausvuosi epäselvä.

Tykkitie kuvattuna etelästä. Kuva: Bing maps.

3. Tutkimusalueen kuvaus ja rajaus

Tarkastusalue sijaitsi Kontulassa kapealla N-S – suuntaisella metsäisellä VL –alueella eli lähivirkistysalueella. Itäpuolella oli pääosin 1950-1960 –luvulla rakennettu pientaloalue. Länsipuolella etelässä oli Kurkimäen puolella vuosina 1979-1980 rakennettu Myllypuron lämpökeskus entisen lämpövoimalaitoksen eteläpuolella. Jälkimmäinen on toimisto- ja varastokäytössä. Niiden pohjoispuolella oli ollut aiemmin lämpövoimalaitoksen hiilivarasto ja pohjoisimpana muita varastoalueita. Vuoteen mennessä 2014 tältä pohjoisalueelta oli poistettu hiilikasa, säiliöt, muut varastoalueet ja rakennukset ja aluetta esirakennettiin asuinalueeksi.

Rakennettava Vuonnisenpolku alkoi pohjoisessa Kontulan kelkkapuistosta ja se suuntautui etelään päin Kehä I:tä kohti. Pohjoisessa se alkoi vanhasta W-E – suuntaisen kevyenliikenteen raitista ja etelässä se yhtyi Runonkyläkatuun. Metsävyöhyke oli noin 540 metriä pitkä ja 25,5 metriä leveä.

Uuden raitin kohdalla on sijainnut aiemmin polku. Uusi raitti menee melko suoraan N-S – suunnassa metsäalueen keskellä. Linnoitteiden kohdalla on raitissa mutkia.

Pohjoispäässä oli etelään päin aluksi noin 80 metriä melko tasaista maastoa korkeudella 29-31 metriä mpy, jonka jälkeen rinne nousi lyhyellä, noin 40 metrin, matkalla jyrkästi 31 metristä 39 metriin. Rinteen yläreunassa oli osittain kallioon louhittu ja osittain maahan kaivettu asema 8. Tämän aseman edessä olleessa mastossa oli runsas puusto. Haudan itäosassa oli runsaasti nuorta lehtipuuta.

Aseman takana, eteläpuolella, kallio oli esillä. Asemasta 8 50 metriä etelään oli SW-NE – suuntainen kallioon louhittu asema 7:n pohjoinen hauta ja siitä 30 metrin päässä kallioon louhittu eteläinen hauta. Puusto, lähinnä mänty, oli täällä kallioalueella harvempaa kuin pohjoisessa. Hautojen kohdalla oli nuorta lehtipuustoa runsaasti.

Asemasta 7 oli 50 metriä tasaista kallioaluetta, jossa puustoa oli hyvin vähän. Tämän jälkeen rinne laski 270 metrin matkalla melko tasaisesti tarkastusalueen eteläosaan 22 m mpy:n korkeudelle ja samalla puusto tuli takaisin. Tykkitien linja sijaitsi 110 metriä aseman 7 eteläpuolella.

Lännessä lämpökeskuksen rajalla on ollut aiemmin tukeva aita ja maanpinta on rikottu tällä rajalinjalla. Lämpökeskuksen ja pohjoispuolisten varasto-alueiden pihat ovat olleet tasaisia ja eri korkeudella kuin kapean metsävyöhykkeen luonnollinen maanpinta. Etenkin metsävyöhykkeen korkeimmalla kohdalla juuri linnoitusten kohdalla kalliota on louhittu pois metrikaupalla. Tällöin on tuhottu kaikki linnoitteet lämpövoimalaitoksen entisellä tontilla. Itäpuolella pientaloalueella maanpinta on samassa tasossa metsävyöhykkeen kanssa. Täällä kaikki linnoitteet ovat kadonneet, mutta ne sijaitsivat todennäköisesti piholla maanpinnan alla täytettyinä, jos ne on louhittu kallioon.

Tarkastukset ja kartoitus keskittyivät asemiin 7-8 ja tykkitiehen (ks. johdantokartta s. 5). Asemien haudat olivat täynnä erilaista jätettä ja pintakerroksissa itäpuolisista pientalotonteista tuotua puutarhajätettä (oksia, lehtiä ja leikattua nurmea).

Linnoitteet ja Vuonnisenpolku siltoineen vuoden 2015 ortokuvassa. Asemat 7 – 8 ja tykkitie.

4. Tutkimusmenetelmät

Kohteita käytiin katsomassa vuonna 2008 kaavoituksen ja vuonna 2011 raittisuunnitelmien teon yhteydessä. Vuonna 2014 Staran tyhjentäessä linnoitteita allekirjoittanut kävi tarkastuskäynneillä viranomaistyönä 11.4., 29.4. ja 28.-29.8.2014. Jatkuva valvontaa ei katsottu tarpeelliseksi, sillä kallioon louhittujen linnoitteiden putsauksessa tuli esiin vain kaikkea mahdollista nykyajan muovi- ja lasijätettä, metallitynnyreitä ym. Tyhjentäminen tapahtui pääasiallisesti koneellisesti. Betonirakenteita sisältävän asema 8:n rakenteita kaupunginmuseon tutkija puhdisti Staran työntekijän kanssa vielä tämän jälkeen. Kohde dokumentoitiin mittaamalla, valokuvaamalla ja muistiinpanoin. Aseman 7 kohteita ja

tykkitietä dokumentoitiin vain kuvaamalla. Asema 7:n haudat olivat etupäässä kallioon louhittu. Eteläisemmässä oli betonirakenteita.

Syksyllä 2015 linnoitteet oli puhdistuksen jälkeen esillä ja työmaa aidattuina. Linnoitteet dokumentoitiin 8.9. allekirjoittaneen ja Heini Hämäläisen toimesta ennen niiden osittaista täyttämistä. Helsingin rakennusviraston mittausryhmä oli mitannut aiemmin linnoitteet tarkasti paikoillensa, mutta heidän mittauksensa käsitti vain näkyvimmit kallioon louhitut haudat ja vain osittain niiden betonirakenteet. Kaupunginmuseon tutkijat kaivoivat kaikki helposti saatavat rakenteet esiin ja mittasivat ne käsimitoin ja lisäsivät muut maahan kaivetut rakenteet käyttäen hyväkseen HKR:n mittauksia. Mittaukset oli tehty vanhassa Helsingin erilliskoordinaatistossa ja NN –korkeusjärjestelmässä, mutta niitä ei saatu siirrettyä suoraan kaupungin kantakarttaan MapInfo –ohjelmassa vaan ne jouduttiin asemoimaan uudelleen.

Kohteesta piirrettiin kaksi yleiskarttaa mittakaavaa 1:500 ja kolmesta hautalinjasta kolme tasokarttaa mittakaavaan 1:100 ja kaksi poikkileikkauskarttaa mittakaavaan 1:25.

Yhtään esinelöytöä ei talletettu kokoelmiin tarkastuksien yhteydessä.

5. Havainnot

Asema 8

70 metriä pitkä SW-NE – suuntainen asema 8 (**kartat 1, 3 ja 6; kuvat 1-43**) sijaitsi pohjoisimpana jyrkän rinteeseen yläreunassa. Taisteluhaudan torjuntasuunta oli pohjoisluoteinen. Säilynyt linnoite muodostui kahdesta osasta. Kartassa 1 on Sirku Laineen kartoituksen ja kantakartan mukaan sinisillä viivoilla merkitty olemassa olevat ja tummanvihreällä tuhoutuneet/peitetyt haudat.

Asema 8. Haudan länsiosan länsipää kasvillisuuden kuoltua vuonna 2011. Edessä on haudan mutka ennen lämpövoimalaitoksen aita. Tämä kohta oli uuden tontin alueella, joka oli merkitty sm-alueeksi. Taustalla näkyy kartoittamaton alempana sijaitseva betoninen rintasuoja. Kuvaussuunta W. 23.11.2011.

Asema 8. Edellinen kuvan haudan mutkakohta vuonna 2008. Betonoitu hauta oli täytetty erilaisilla jätteillä ja pientalotonteilta tuoduilla puutarhajätteillä. Mutka on ilmeisesti Laineen rakentamattomaksi kuopaksi (nro 2) merkitsemä kohta. Kuvaussuunta N. 11.9.2008.

Länsiosa (11,5 m) oli louhittu kallioon ja sen pohjoinen rintasuoja oli betonoitu porrasmaisesti eri leveyksien. Leveydet vaihtelivat ylhäältä alapäin 65, 9, 10, 50 ja 11 cm ja korkeudet 35, 66, 42, 55 ja alin 25 cm täyttömaahan ja vielä 20 cm multaa haudan keskivaiheilla ennen haudan pohjalla olevaa kalliota. Kallio oli esillä pohjalla haudan länsipäässä, mutta sitä ei poistettu kokonaan haudan keski- ja itäosassa. Haudan koko leveys yläosassa oli 3,5 metriä ja alhaalla 65 cm. Rintasuojan ylimmän betonitason ulkopuolella samassa tasossa rinteessä oli hiukan turvetta (3-5 cm) ja alla hiekkaa 90 cm ennen kalliota. 50 cm leveä taso oli ampumataso ja muut nousua helpottavia tasoja. Ampumatasosta oli rintasuojan yläosaan 142 cm. Rintavallin koko korkeus oli 2,54 metriä (36,73/39,27 m mpy).

Asema 8. Länsiosan hauta on puhdistettu suurimmaksi osaksi. Kuvaussuunta NE. 28.4.2014.

Etelässä oli 170 cm korkea louhittu kallioseinä. Sen alapuolella oli 70-100 cm leveä betonitaso, jossa oli kolme 18-19 cm läpimittaista taisteluhautaa kattaneen katoksen pyöreätä paalureikiä. Ne olivat noin 10 cm reunasta ja 50-60 cm syviä. Kyseisen betoniosan näkyvä korkeus oli noin 40 cm ennen pohjan multakerrosta. Mullan alla sen seinää oli vielä 20 cm haudan keskivaiheilla. Haudan eteläseinän kallion yläpinta oli hiukan matalammalla kuin pohjoispuolen rintasuojan yläpinta. Seinällä oli korkeutta yhteensä 2,2 metriä (36,73/38,92 m mpy).

Haudan länsipäässä oli käännökset etelään ja 2,5 metrin jälkeen nopeasti takaisin länteen päin. Pitkän suoran rintasuojan länsipäässä ennen ensimmäistä käännöstä etelään oli n. 150 cm pituinen ja 50 cm leveää ampumatasoa 50 cm matalammalla sijaitseva taso. Syvemmillä vallissa oli jäännökset ainakin 60 cm syvästä ja 150 cm (?) leveästä komeron alaosa, jonka yläpuolelta oli vahingossa työmaan toimesta poistettu rintasuoja. Se oli kauempana rinteessä irrallisena. Komeron tarkkaa korkeutta ei saatu edellisestä syystä talteen, mutta luultavasti se oli 50 cm eli rintasuoja ylimmän valuosan alapinnan tasolle. Betoninen rintasuojan yläosa ei ole jatkunut etelään kääntyvässä osassa vaan sen pinta oli tasainen.

Tämä osa haudasta oli ollut entisen lämpövoimalan aidan itäpuolella mutta kuitenkin vielä lämpövoimalan tontilla. Se oli merkitty asemakaavan yhdelle uudelle asuintontille lähivirkistysalueen puolelta tulevana pienenä sm-alueen ulokkeena. Työmaa ei ollut huomannut kaavassa tätä pientä sm - merkittyä uloketta vaan oli vahingossa louhinut kallion ja haudan rintasuojan yläosan pois 3,20 metrin matkalta idempänä sijaitsevalle tonttirajalle saakka ennen arkeologin paikalle tuloa.

Asema 8. Haudan länsiosan mutka. Oikealla on ollut ennen mutkaa rintasuojassa matalampi osa ja syvemmillä vallissa komero, jonka päältä oli poistettu rintasuojan yläosa. Kuvaussuunta W. 29.4.2014.

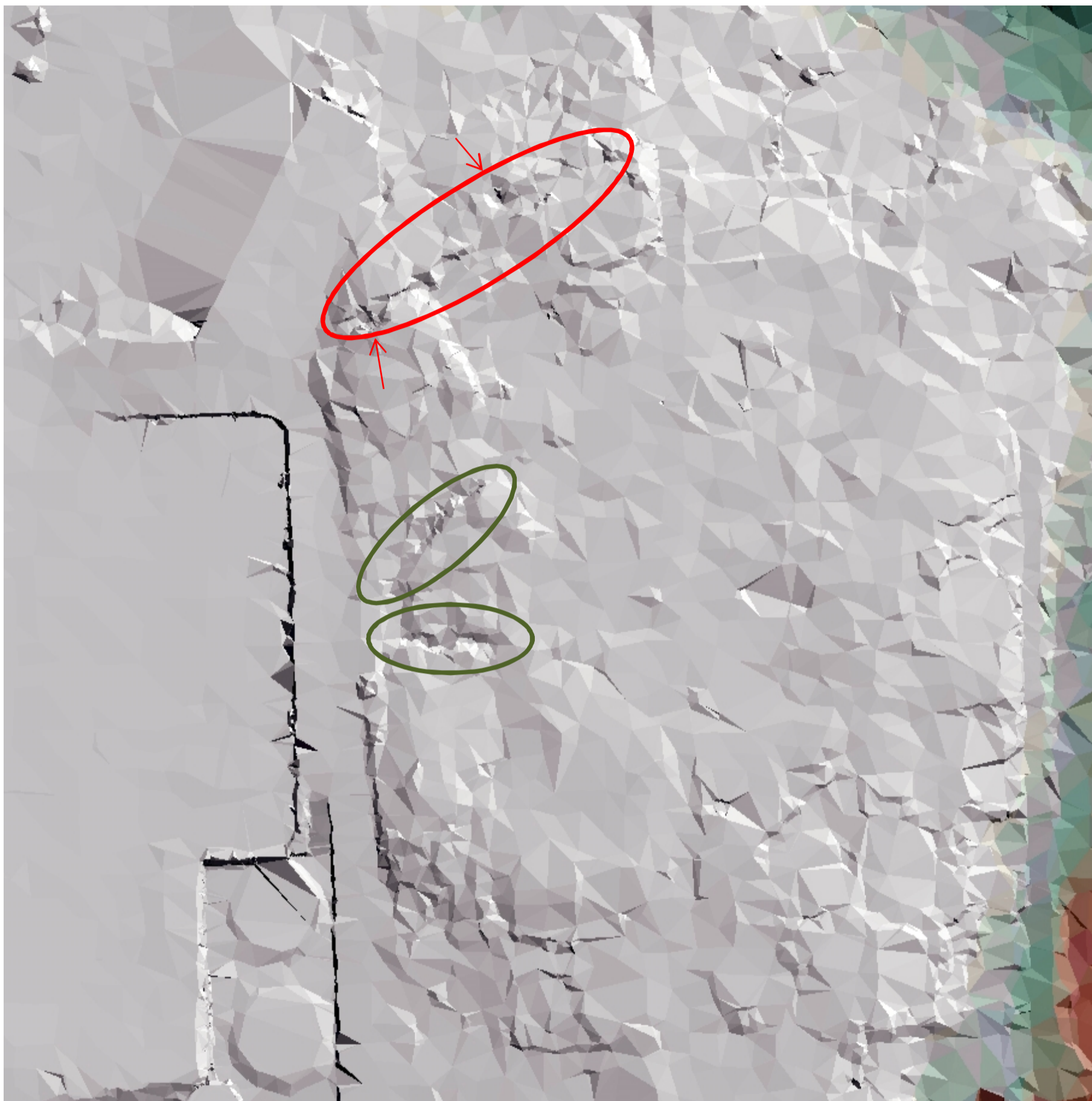

*Asema 8. Edellinen tilanne.
Kuvaussuunta SW.
29.4.2014.*

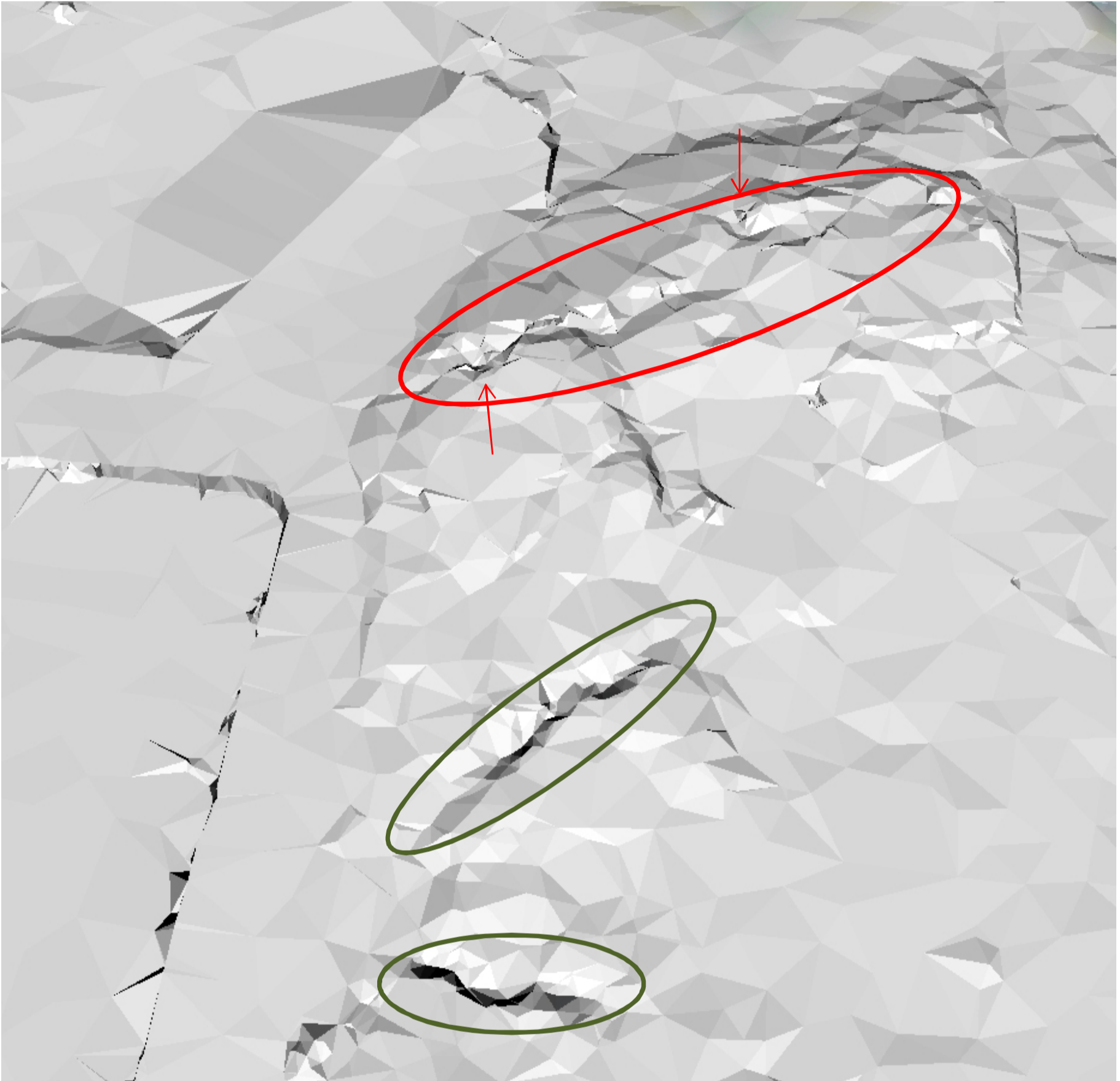
Sirkku Laineen vuoden 1996 kartoituksissa hauta aidasta länteen oli merkitty tuhoutuneeksi. Vuoden 2008 ja 2011 valokuvia ja vuoden 2012 ortokuvaa tutkittaessa todettiin että lämpövoimalan tontilla on ollut linnoitteita toisinkuin Laine esittää. Hauta on aidan länsipuolella ilmeisesti kääntynyt edellisten mutkien jälkeen pohjoiseen ja sitten länteen päin. Ortokuvassa näkyy hauta painanteena, jonka pohjoisreunassa näkyy myös maasta otetuissa kuvissa samanlaista betonista rintasuojaa kuin aidan itäpuolella. Myös lidar-aineisto tukee havaintoja. Havainnot niistä on piirretty yleiskarttaan punaisella ortokuvan perusteella. Hautaa on ollut 6-7 metriä aidasta länteen päin ennen pihalla ollutta kallioleikkausta.

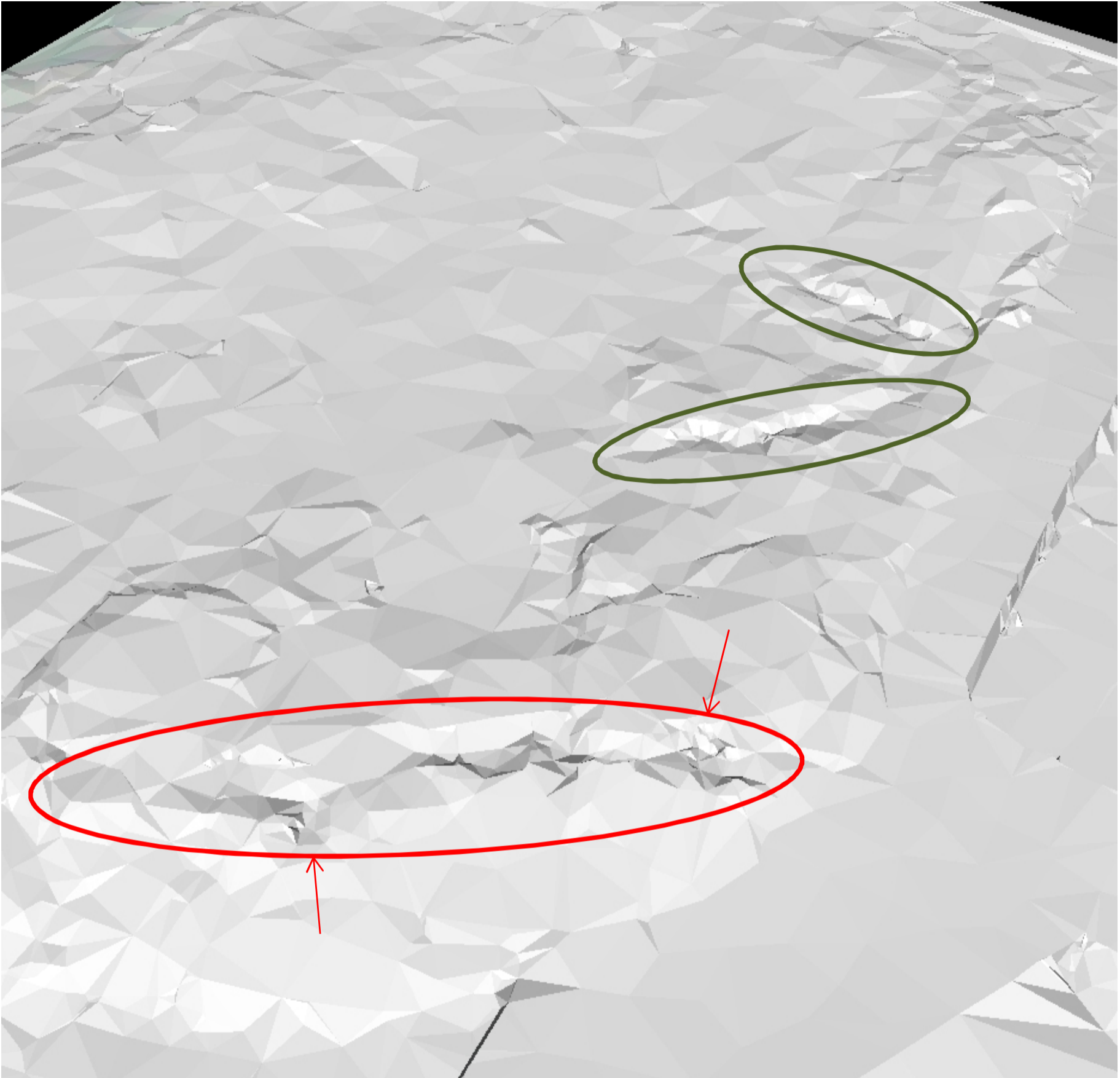
Vuoden 2012 ortokuvassa näkyy lämpövoimalaitoksen aidan länsipuolella Laineen kartoituksen mukaan tuhoutuneet linnoitteet. Kuva: Helsingin kaupunki.

Lidar-aineistossa näkyy asemat 7-8. **Aseman 8** vasemmanpuoleinen nuoli osoittaa lämpövoimalaitoksen aidan kohdalla olevaa mutkaa. Sen vasemmalla puolella on kartoittamaton linnoituksen osa. Oikeanpuoleinen nuoli osoittaa yksityistontilla olevaa tulipesäkettä. Alemmat kaksi on **aseman 7** hautoja. Katselusuunta on suoraan ylhäältä. Pohjoinen on ylhäällä. Kuva: Helsingin kaupunki.

Lidar-aineistossa näkyy asemat 7-8. **Aseman 8** vasemmanpuoleinen nuoli osoittaa lämpövoimalaitoksen aidan kohdalla olevaa mutkaa. Sen vasemmalla puolella näkyy kartoittamaton linnoitteen osa. Oikeanpuoleinen nuoli osoittaa yksityistontilla olevaa tulipesäkettä. Alemmat kaksi on **aseman 7** hautoja. Katselusuunta pohjoiseen. Kuva: Helsingin kaupunki.

Lidar-aineistossa näkyy asemat 7-8. **Aseman 8** vasemmanpuoleinen nuoli osoittaa yksityistontilla olevaa tulipesäkettä. Oikeanpuoleinen nuoli osoittaa lämpövoimalaitoksen aidan kohdalla olevaa mutkaa. Sen oikealla puolella on kartoittamaton linnoitteen osa, joka näkyy tästä suunnasta huonosti. Ylemmät kaksi on **aseman 7** hautoja. Katselusuunta kaakkoon. Kuva: Helsingin kaupunki.

Sirkku Laineen linnoituskartassa haudan betonoidun länsiosan eteläreunalle (kartta 1, nro 2) on merkitty yksi rakentamaton kuoppa (olemassa oleva, mittaamaton). Sen kohdalla on kuitenkin haudan yläreunan yläpuolelle kurkottava korkea kallio. Kuoppaa ei näy kantakartan linnoitteissa. Kuoppaa siinä ei ole voinut olla kallion takia. Kyseessä näyttäisi olevan haudan etelään tekemän mutkan kohdalla syntynyt syvempi kohta (ks. kuva s. 20). Kyseessä ei ole siis kuoppa.

Haudan itäosa oli 59 m pitkä, erittäin leveä ja loiva, maahan kaivettu maatunut hauta. Se oli 4-6,6 metriä leveä. Syvyyttä sillä oli vain yhden metrin verran (37,12/38,07 m mpy). Sirkku Laineen mittauksissa tässä kohtaa on kaksi rakentamatonta kuoppaa (kartta 1, nrot 3-4) ja itäpuolen yksityistontilla osittain täytetty tulipesäke (nro 5).

Asema 8. Haudan itäosan muoto näkyy selvästi puiden lehtien pudottua ja aluskasvillisuuden kuoltua vuonna 2011. Kuvaussuunta NE. 23.11.2011.

Asema 8. Haudan itäosan länsipää. Taustalla näkyy raitin takana länsiosan betoninen taisteluhauta. Kuvaussuunta SW. 8.9.2015.

Nro 3 oli kadonnut käytännössä vuoteen 2008 mennessä haudan poikki menneiden kahden polun takia. Haudan pohjoisreuna oli vastaavassa kohdassa madaltunut. Rakentamaton kuoppa 4 oli olemassa kuten yksityistontin betoninen tulipesäke (nro 5). Niiden välissä löydettiin pieni betonirakenne, mahdollisesti tähystyspiste (sisäosa 2,5x2,5 metriä). Sen sisäseinien yläpinnat kaivettiin esiin ohuen maakerroksen alta. Välittömästi sen itäpuolella oli säilynyt 0,7 metriä leveää rintasuojaa kolmen metrin pituudelta 85 cm maanpinnan yläpuolella. Kyseinen mahdollinen tähystyspiste näkyy Sirkku Laineen kartoissa, mutta hän ei mainitse sitä laisinkaan.

Haudasta piirrettiin tasokartta. Haudan syvemmän läntisen betoniosan ja itäisen matalan haudan kohdilta piirrettiin kaksi poikkileikkausta.

Asema 8. Haudan länsiosan itäpäätä vuonna 2011. Betonisen rintasuojan itäpäätä on männyn takana ja kuvan keskellä on haudan eteläreunalla Laineen rakentamaton kuoppa (nro 3). Sen läpi menee kaksi polkua. Kuvan etualalla on rintasuojan pohjoinen hiekkavalli mataloitunut polun takia paljon. Kuvaussuunta SSE. 23.11.2011.

Asema 8. Haudan itäosan itäpäässä otettiin esiin betonirakenteen sisäseinien yläosat. Oikealla näkyy itäpuolinen lyhyt rintasuoja. Kuvaussuunta NW. 8.9.2015.

Asema 8. Aseman itäosan omakotitaloalueella oleva tuliasema ja rintasuoja. Kuvaussuunta NE. 8.9.2015.

Asema 7

Asema 7 muodostui kahdesta haudasta. Pohjoisempi (**kartat 1, 4 ja 7; kuvat 44-65**) sijaitti 45 metriä etelään asemasta 8. Se oli NE-SW – suuntainen ja 36 metriä pitkä ja yläosassaan noin 2,3-3 metriä leveä. Hauta oli louhittu pääasiallisesti kallioon ja siinä ei ollut betonirakenteita. Länsipäässä hauta muuttui maahan kaivetuksi matalaksi ja leveäksi haudaksi, joka häipyi hitaasti länsireunan aitalinjaa kohti mentäessä. Haudan keski- ja itäosan yli 20 metrin kallioon louhittu osuus tyhjennettiin jätteistä ja kivistä. Itäistä päätä ei tyhjennetty pientalotontteihin saakka vaan se luiskattiin kivillä ja maalla. Haudan pohja oli korkeudella noin 35,62 m mpy ja kallionpinta korkeimmillaan 38,09 m mpy eli haudalla oli syvyyttä 2,47 metriä. Länsipään maavaraisen, ainakin maanpinnalla, kaivannon korkeus oli vain 70 cm ja leveys noin 4,5 metriä.

*Asema 7, pohjoinen hauta.
Haudan keskiosa vuonna
2011. Kuvaussuunta NE.
23.11.2011.*

*Asema 7, pohjoinen hauta.
Edellisen kuvan kohta
vuonna 2014 haudan
tyhjentämisen jälkeen. Raitti
on tehty hautaan saakka.
Kuvaussuunta NE.
28.8.2014.*

Raitin silta tehtiin mutkan kohdalle.

Haudasta piirrettiin tasokartta ja yksi poikkileikkaus.

Asema 7:n eteläisempi hauta (**kartat 1, 5 ja 7; kuvat 66-89**) sijaitsi edellisestä 30 metriä etelään. Se oli 22 metriä pitkä ja ylhäällä noin 1,8-3,5 metriä leveä W-E – suuntainen kallioon louhittu hauta. Haudan pohja oli noin 34,50 ja maanpinta 36,60 m mpy:n korkeudella eli haudan korkeus oli noin 2,1 metriä. Sen länsipäässä oli mutka, jonka kohdalla raitti ylitti haudan sillalla. Haudan keskiosan pohjoispuolella oli ulkomitoiltaan 5,0 x n. 5,2 ja sisämitoiltaan 3 x 3 metrin kokoinen betoninen suojahuone, jonka katto oli räjäytetty pois. Sen 90-100 cm paksujen seinien yläosassa oli koilliskulmassa kaksi rautatankoa ja eteläsivulla kaksi ja kolme vierekkäistä rautatankoa. Suojahuoneen sisäpuolella ja ympärillä oli betonikappaleita. Sisäosia ei tyhjennetty.

*Asema 7, eteläinen hauta.
Vuonna 2008 hauta oli täytetty jätteillä, kivillä ja puutarhajätteillä Kuvassa on haudan länsiosa, jossa näkyy iso tynnyri.
Kuvaussuunta E. 11.9.2008.*

*Asema 7, eteläinen hauta.
Edellinen kohta puiden lehtien ja aluskasvillisuuden kadottua vuonna 2011.
Kuvaussuunta E.
23.11.2011.*

*Asema 7, eteläinen hauta.
Haudan keskiosa, jossa on
suojahuone pohjoissivulla.
Taustalla näkyy
lämpövoimalan entisen
tontin kohdalla
esirakennettuja
korttelialueita.
Kuvaussuunta W.
28.8.2014.*

*Asema 7, eteläinen hauta.
Suojahuone, jonka sisällä on
hajotetun katon
betonilohkareita.
Kuvaussuunta N. 28.8.2014.*

Haudan puolella otettiin kartoitusta varten enemmän esiin 90 cm leveää oviaukkoa. Sen molemmilla puolilla haudan puolella seinien yläosassa oli läpimitaltaan 15 cm pyöreät ilmastoinnin ja/tai kaminahormin aukot. Läntinen oli 27 cm ja itäinen 20 cm seinän yläpinnasta alaspäin. Seinät olivat kohdassa 150 cm korkeita.

Suojahuoneesta itään otettiin esiin 5,8 metriä betonoitua pohjoisseinää, jonka kaartuvassa seinässä oli kaksi tasannetta. Ylempi tasanne oli 45-50 cm leveä itäpään komeron kohdalla. Muualla se oli kapeampi, sillä sen päällä olevaa yläpuolista massaa ei kaivettu

pois. Kyseessä saattoi olla ampumakoroke, vaikka hauta vaikutti yhdyshaudalta. Leveästä tasanteesta maanpintaan oli matkaa noin yksi metri. Betoniseinän itäpäässä oli betonikomero, jonka aukko oli 100 leveä, 90 cm korkea ja 85 cm syvä. 15-20 cm paksun katon kaarevan yläpinta oli maanpinnan tasolla. Sen etuseinän linjalla kummallakaan puolella ei ollut ainakaan heti betoniseinää.

*Asema 7, eteläinen hauta.
Haudan itäosa ja sen
pohjoisen rintasuojan
yläosassa oleva komero.
Kuvaussuunta N. 28.8.2014.*

Alaspäin leveä tasanne oli 40 cm korkea. Alla oli hyvin kapea kynnyksen, jonka jälkeen betoniseinä jatkui ainakin noin 50 cm.

Haudan itäpäästä tästä itään ei tyhjennetty vaan se jätettiin viistoksi.

Haudasta piirrettiin tasokartta ja yksi poikkileikkaus suojahuoneen kohdalta.

Tykkitie

Edellistä linnoitusta 120 metriä etelään oli katkelma NW-SE – suuntaisesta tykkitiestä (**kartta 2; kuvat 90-95**), joka on jatkunut itään päin Klamintien kohdalla ja länteen päin kohti Kurkimäen linnoitusta. Kyseinen tie näkyy kaupungin karttapalvelun eri vuosien ortokuvissa vuodesta 1932 lähtien. Lämpövoimalan/lämpökeskuksen puretun aidan kohdalla ja länsipuolella tie on tuhoutunut voimalan rakentamisaikaan 1960-luvun puolivälissä. Vuosien 2005-2008 välillä Klamintie on rakennettu/päällystetty ja nykyinen käänköpaikka on rakennettu. Tällöin tien uudistaminen ja tien alla sijaitsevat vanhemmat ja uudemmat viemäri- ja vesiputket ja kaapelilinjat ovat tuhonneet kohdaltaan vanhat tierakenteet.

Klamintien käänköpaikasta on tielinjaa pitkin 47 metriä luoteeseen entisen lämpövoimalan aitaan, jolla matkalla olisi voinut säilyä tietä. Käänköpaikan lähimmällä tieosuudella maanpinta oli jo ennen Vuonnisenpolun tekoa kaivetun oloista, sora-

hiekkapintainen ja rakenteeton. Lännempänä lähempänä purettua aitaa tie näkyi maastossa. Sitä voitiin havainnoida 21 metrin matkalla. Keskilinjalla oli mukulakiveystä esillä korkeintaan kahden metrin leveydeltä. Muuten tien pinnalla oli nurmikerrosta, jonka alla tuntui olevan piikillä koetettaessa kiveystä. Tälläkin osuudella tien eteläreuna ja oja olivat kadonneet erilaisten kaivamisten ja maamassojen takia. Pohjoispenkka oli vielä havaittavissa kiveyksen kohdalla jonkin matkaa, mutta lännempänä lähempänä aitaa se oli jälleen tuhoutunut.

Tykkitie. Tykkitien itäosa ja eteläreuna kuvan etualalla oli tuhoutunut viemäriputkien ym takia. Kuvan keski-osassa näkyy keskilinjalla kiveystä ja pohjoista tienpenkkaa, joka katoaa jälleen kauempana. Kuvaussuunta NNW. 11.4.2014.

Tien itäpuoliskon tuhoutuminen johtuu heti Klamintien käänköpaikan länsipuolella olevasta vesi- ja viemäriputkistojen risteyskohdasta. Täältä lähtee sadevesi- ja vesiputket Vuonnisenpolun suuntaisena pohjoiseen. Seuraavan risteyskohdalla ne kääntyvät länteen. Edellisestä kohtaa lähtee myös vesiputki tykkitien eteläreunan linjalla luoteeseen. Se kääntyy tien puolivälin jälkeen länsiluoteeseen pois tieltä. Sähkölinja menee sen pohjoispuolella tien keskilinjalla, mutta kääntyy suoraan länteen tien puolivälissä raitin ja tien leikkauskohdassa.

Tykkitie. Vasemmalla on tykkitie ja oikealla uusi Vuonnisenpolku, jonka kohdalla meni vanhempi putkilinja. Kuvauskohdassa sijaitsee putki- ja kaapelilinjojen risteyskohta. Kuvaussuunta N. 8.9.2015.

Tiekiveyksen esiin ottamista harkittiin vuonna 2011 raittia suunniteltaessa, mutta tien huonon yleiskunnon takia siitä luovuttiin.

6. Yhteenveto

Kapean vihervyöhykkeen keskilinjaa pitkin tehdyn Vuonnisenpolun rakentamisen yhteydessä puhdistettiin pohjoisimpana ollut tukikohta VI, asema 8:n haudan kallioon louhittu ja betonoitu länsiosa. Taisteluhaudassa oli ollut puukatos paalujen perusteella. Tämän kohdan länsipuolella entisen lämpövoimalan tontin puolella on ollut vielä haudan betonirakenteita, joita ei oltu merkitty Sirkku Laineen vuoden 1996 kartoitukseen. Nämä havaittiin vanhoista kuvista, ortokuvista ja lidar-aineistoissa. Nämä linnoiteosat tuhoutuivat alueen esirakentamisessa ilman kartoitusta. Uudella asuintontilla lämpövoimalan entisen aidan ja itäisemmän uuden tonttirajan välissä oleva hautausosuus oli kaavassa suojeltu, mutta kallio oli louhittu suurimmaksi osaksi pois ja rintasuojan yläosa purettu huolimattomuudessa pois ennen arkeologin paikalle tuloa.

Betonisen taisteluhaudan itäpuolella oli matala ja leveä maahan kaivettu hauta, joka jätettiin koskemattomaksi. Täältä löytyi mahdollisesti tähystysaseman betoniseinien yläreunat ja sen itäpuolelta betonisen rintasuojan katkelma. Linnoitteet jatkuivat koilliseen yksityistonttien puolelle, joissa ensimmäisessä oli heti tontinrajan takana hyvin esilläoleva betoninen tuliasema ja rintasuojaa. Vuonnisenpolku ylitti haudan heti betonihaudan itäpuolella maavaraisena kohdassa, jossa haudan eteläreunalla sijaitsi Laineen mukaan rakentamaton kuoppa. Kuopan rajat olivat tarkastushetkellä kuitenkin polkujen takia hävinneet. Vastapäätä haudan pohjoinen maavalli oli myös madaltanut polkujen takia runsaasti.

Etelämpänä puhdistettiin tukikohta VI, asema 7:n pohjoisempi hauta keski- ja itäosiltaan ja eteläinen hauta kokonaan. Pohjoisemmän maahan kaivetun haudan länsiosa jätettiin koskemattomaksi. Puhdistetut osat olivat syviä kallioon louhittuja hautoja, joista pohjoisemmassa ei ollut betonirakenteita. Eteläisessä haudassa oli osa pohjoisseinää betonoitu. Pohjoispuolella oli lisäksi betonisen suojahuoneen raunio ja pieni komero (ammuskomero tms.).

Haudat olivat täynnä louhintakiviä, uudempaa sekalaista jätettä ja yläosissa etenkin puutarha-ainesta itäpuolen pientalotonteilta. Ne poistettiin. Kallioon louhitut haudat olivat 2,1-2,5 metriä syviä ja maavaraiset koskemattomiksi jätetyt vain 0,7-1 metriä syviä. Haudat täytettiin osittain soralla ja aidattiin osittain talvella 2015-2016 turvallisuuden takia.

Eteläisin kohde oli tykkien katkelma, joka oli Klamintien jatke. Tie oli jatkunut Kurkimäkeen päin. Se oli tuhoutunut vihervyöhykkeen länsipuolella kokonaan lämpövoimalaitoksen rakentamisen takia ja idässä Klamintien katurakentamisen ja kunnallistekniikan takia. Viheralueella sijaitsevan tiejäänöksen itäosa oli tuhoutunut kokonaan kunnallistekniikan takia. Länsiosa oli myös huonossa kunnossa. Tietä oli jäljellä noin 20 metriä. Mukulakiveystä oli säilynyt esillä tien keskilinjalla parin metrin leveydeltä. Tien eteläreunan muoto ja ojat olivat kadonneet kunnallistekniikan kaivantojen kaivamisen takia.